

Ekolojik, Ekonomik ve Sosyal Sürdürülebilirlik İçin

istanbul Gelişim Üniversitesi

Bölüm Adı:

SAÇ BAKIMI VE GÜZELLİK HİZMETLERİ

Dersin Adı:

SAHNE OBJEKTİF MAKYAJI

Dersin Haftası:

1.HAFTA

Dersin Öğr. Üyesinin Adı:

AYLİN KOÇ

E-Posta:

akoc@gelisim.edu.tr

Telefon:

DERS BİLGİLERİ

Ders Günü ve Saati

Çarşamba 08:30-10.50

Dersin Kredisi

2

GBS Linki

https://persis.gelisim.edu.tr/BOLOGNA/IZL_Ders_Tanitim_Uygulama_Bilgileri.aspx

Görüşme Gün ve Saatleri

Dersin Öğretim Üyesinin Konumu

Saç Bakımı ve Güzellik Hizmetleri Öğretim Görevlisi

GEÇEN DERS HAKKINDA

Makyajın tarihçesi konusu işlendi

HAFTALIK AKIŞ

Tiyatro makyajı

Tiyatro makyajında kullanılan malzemeler

Tiyatro makyajının özellikleri

Sahne ışığı ve etkisi

Kabuki Japon tiyatro makyajı

Geyşa makyajı

Tiyatro makyajı uygulama

HAFTALIK ÖĞRENİM KAZANIMLARI

Tiyatro makyajını uygulayabilme kazanımını sağlarlar

TİYATRO MAKYAJI

TİYATRO MAKYAJI

Sahne sanatları denilince ilk akla gelen tiyatro, bir öykünün sahne olarak ayrılmış bir yerde, oyuncuların söz ve hareketleriyle canlandırması sanatıdır. Tiyatro kavramı içinde oyunculuk, sahne düzeni, ışıklandırma, dekor, kostüm, makyaj, müzik gibi unsurların bütünlüğü söz konusudur.

Bu bütünlüğün unsurlarından biri olan tiyatro makyajı ise oyuncunun canlandıracağı karakterin özelliklerini ortaya çıkartmak için yapılan karakter makyajına denir.

TARİHÇESİ

Tiyatro makyajı, tarihi bakımından çok zengin ve çeşitlidir. İnsanlar binlerce yıldır tiyatro yoluyla kendilerini ifade etmişlerdir. İlkel kültürlerin dinsel törenlerinden başlayarak Eski Yunan ve Roma tiyatrolarında farklı karakterleri tasvir etmek amacıyla maskeler kullanılmıştır. Orta Çağ'da Avrupa'daki dinsel oyunlarda melek, şeytan ve din adamlarını canlandırırken kırmızı, beyaz ve yaldızlı boyalar ile takma sakallar kullanıldığını kaynaklardan öğrenmekteyiz

Fransa’da Rönesans çağında kuzu yününden takma sakallar kullanılır ve oyuncuların yüzleri unla beyazlaştırılırdı. Tiyatro makyajında kullanılan ilk malzemeler beyaz toz, tebeşir, yanmış mantar, kâğıt, pigment tozlarıdır.

9. yüzyıl başına kadar makyaj ve kostümde tarihsel gerçeklere uymak için fazla çaba harcanmamıştı. Önceleri mumlarla sonra yağ lambalarıyla sağlanan sahne aydınlatması loş oluyor, yetersiz kalıyordu. Tiyatrolarda önce gaz lambası, ardından kalsiyum ışığı ve en sonunda elektrik ışığının kullanılmasıyla birlikte hem yeni makyaj malzemelerine hem de uygulamada daha gelişmiş tekniklere gerek duyuldu.

Çağdaş tiyatrodaki güçlü sahne aydınlatma sistemleri oyuncunun yüzünün rengini tümüyle alıp gölge ve çizgileri yok ettiği için makyaj bir gereklilik hâline gelmiştir. Makyajın özellikle karakter yorumlamalarında, oyuncunun rolün havasına girmesine yardımcı olduğu kabul edilir.

Karakterler

Tiyatro makyajının esas amacı karakter oluşturma işidir. Ancak karakter makyajı üzerinde hiçbir genelleme yapılamaz. Tiyatro makyajında oyuncu, kendi karakteri dışında kalan değişik anlatımları elde etmek zorundadır. Oyuncunun kendi yüzünün görünüşünden çok başka bir görünüş sağlaması istenebilir. Bu görünüşte yaşlılık, kötülük ya da iyilik, orta yaşlılık, güler yüzlülük ya da aksilik, hastalık ve sağlıklı olması gerekebilir. Bunun için de normal makyajda olduğu gibi bir genellemeye gidemeyiz.

Tiyatro makyajında karakteri uygulamak için en doğru yöntem yüzdeki hatların belirlenmesidir. Yüzün her bölümünün kendine özgü görünüşü vardır. Çene, büyüklüğüne ve biçimine göre gücü ya da güçsüzlüğü gösterir. Geniş ve yuvarlak bir alın entelektüelliği anlatır. Gözler hırs, yaratma gücü, canlılık ve özgünlük gibi nitelikleri getirir. Ağız ve dudakların biçimi bir karakteri anlatmada en güçlü bölümdür.

Yüzün vurgusunu sağlayan burun, canlandırılacak karakterin anlatımı açısından büyük önem taşır. Geniş ve büyük burun kabalığı, gaga burun kurnazlığı, yüzün ölçüsüne oranla küçük bir burun silikliği, düzgün güzel bir burun incelik kadar soğukluğu da gösterebilir. Yine de bu biçimin getirdiği görünüşlerde bir genelleme yapmamalı, yüzün anlatımını karakterin kişiliğine uydurmaliyiz.

Tiyatro Makyajında Kullanılan Malzemeler

Tiyatro makyajı aynı zamanda sahne makyajı da olarak bilinmektedir. Sahne ile seyircinin arasındaki mesafenin fazla olması ve sahnenin aydınlatılmasında kullanılan ışıkların oyuncunun yüzündeki ifadeyi silikleştirmesinden dolayı makyajın daha abartılı yapılması gerekmektedir. Sahnedeki kişinin özellikleri, tiyatrodaki oturan herkes tarafından özellikle çok arka sıralarda oturanlar tarafından bile açıkça görünür olmalıdır.

Günlük makyaj malzemeleri, yüz özelliklerini vurgulamak için yeterli pigment içermez. Ancak sahne makyajında kullanılan malzemeler, yüzün ve tüm yüz özelliklerinin olması gerektiği gibi görünmesini sağlamak için yeterli pigment içermektedir. Sahne makyajında kullanılan malzemeler yüksek kapatıcı özelliğine de sahiptir. Ayrıca kalıcı olmasıyla birlikte terlemeye dayanıklı olacak şekilde tasarlanmıştır.

Oyuncular ister kadın ister erkek olsun, temel roller için bile izleyici tarafından görünür olması açısından makyaja ihtiyaç vardır. Fondöten, pudra, ruj ve göz kalemi sahne makyajının temelidir. Karakter rolleri için örneğin periler, hayvanlar, yaşlılık gibi durumlarda daha fazla malzemeye ihtiyaç duyulmaktadır.

- Krem bazlı boyalar
- Su bazlı boyalar
- Transparan pudra
- Göz farları, göz ve kaş kalemleri
- Takma kirpikler
- Allık paletleri
- Dudak kalemi ve ruj paleti
- Likit lateks
- Burun ve çene macunu

- Kaş kapatıcı
- Yapay burun ve çene protezleri
- Bald cap
- Yapay kan
- Diş boyaları
- Peruk ve krepe saçlar
- Yapıştırıcılar
- Sünger, pudra pufu, fırçalar
- Makyaj sabitleyici, makyaj temizleyicisi
- Aseton, pamuk vb.

Tiyatro Makyajının Özellikleri

Tiyatro makyajının amacı farklı karakterleri ve tiplerini oyuncuya kazandırmaktır. Makyaja başlamadan önce kişinin yüz şekli, kemik yapısı yüzde oluşan çizgileri ve yüzün karakteri belirlenmelidir çünkü oyuncu, oyununu yüz ifadesi ve mimikleriyle desteklemektedir.

Karakter belirlendikten sonra makyaj uygulamasını kolaylaştırmak amacıyla karakterin resmi çizilmelidir. Böylece karakterin oluşumunda kullanılacak makyaj malzemeleri, ek aksesuarlar da kolayca belirlenecektir. Ayrıca renk tonlamaları önceden sahne dekoru, sahne ışığı ve kostüm dikkate alınarak belirlenmelidir.

Makyajda karakteri oluşturmada kullanılan en önemli unsurlardan biri de gölgelendirme ve aydınlatma tekniğidir. Bu teknik ile oyuncunun yüz şeklini değiştirmek mümkündür. Örneğin sinirli bir adam makyajı yaparken mutlaka iki kaş arasına dik birkaç çizgi ve alınına da yatay birkaç çizgi çizilir.

Oyuncuya yaşlı bir görünüm oluşturmak veya yüze başka ifadeler kazandırmak için alın, burun, çene, yanaklar ve göz çevresine aydınlatma ve gölgelendirme tekniği uygulanarak farklılık kazandırılabilir

Aydınlatma istenilen bölgenin ön plana çıkarılmasında kişinin ten renginin birkaç ton açığı ile uygulanır. Gölgelendirme ise geri planda olması istenilen bölgenin ten renginin birkaç ton koyusu ile yapılmaktadır.

Sahne Işığı ve Etkisi

Sahne aydınlatması normal oda ve dış mekân aydınlatmasından daha güçlü ve yoğundur. Sahne aydınlatmasının yanlış olması, makyajın etkinliğinin kaybolmasına neden olabilir. İyi bir sahne aydınlatması makyaja büyük ölçüde yardımcı olacaktır.

Makyaj sanatçısı, makyajda uygulanacak renk tonlamasına, aydınlatma ve gölgelendirme tekniğine karar vermeden önce sahnedeki ışık değişimlerine, ışığın geliş açısına karar vermelidir.

Sahnenin aydınlatılmasında görevli olan kişilerle iyi bir iletişim kurmalıdır. Ayrıca dekor ve kostüm renklerinin farklı ışık altında renk değişimine uğradığı unutulmamalıdır. Makyaj sanatçısı farklı ışık etkilerini çok iyi bilmelidir.

Kırmızı ışık altında dekor ve kostüm aşağıdaki değişikliklere uğrar:

- Kırmızı, zenginleşir.
- Yeşil, siyahımsı bir renk alır.
- Mavi, kararır.
- Sarı, turuncuya dönüşür.
- Mor, kırmızı olur.

Yeşil ışık altında dekor ve kostüm aşağıdaki değişikliklere uğrar:

- Kırmızı, kahverengimsi olur.
- Yeşil, zenginleşir.
- Mavi, siyahımsı olur.
- Sarı, yeşil bir ton alır.
- Mor, kahverengi olur.

Mavi ışık altında dekor ve kostüm aşağıdaki değişikliklere uğrar:

- Kırmızı, morumsu olur.
- Mavi, zenginleşir.
- Sarı, kahverengi bir ton alır.
- Mor, mavimsi olur.

Sarı ışık altında dekor ve kostüm aşağıdaki değişikliklere uğrar:

- Kırmızı, gözle görünür biçimde donuklaşır.
- Koyu yeşil, kahverengiye döner.
- Mavi, yeşile dönüşür.
- Sarı, zenginleşir.
- Kahverengi koyulaşır.

Kabuki Japon Tiyatro Makyajı

Kabuki, Japon halk tiyatrosu türüdür.17. yüzyıl başlarında başladığı bilinmektedir. Kabuki oyunculuğu konuşma ve dans bileşimidir. Oyuncular sahnede kılıçla dövüşür ve dans eder. Roller; sadık, iyi, cesur adam, kötü adam, komik, çocuk rolleri olarak çeşitlilik göstermektedir.

Kabuki Makyajının Tanımı

Kabuki tiyatrosunda yapılan gösterişli değişik yüz boyama tekniklerine kumadori denilmektedir.

Kumadori makyajı, beyaz temel üzerine oyuncunun karakterini simgeleyen parlak renkli çizgi ve desenlerden oluşmaktadır. Temel renkler; beyaz, siyah ve mavi ve kırmızıdır

Geyşa Makyajı

Japoncada “Gei”, “sanat” veya gösteri; “sha” ise “kişi” anlamına gelir. Geyşalar özel olarak konuk ağırlamak için yetiştirilmiş Japon kadınlarıdır. Geyşalar, klasik müzik ve dans gibi çeşitli geleneksel Japon sanatları tarafından eğitim almışlardır.

Geyşalar, kimono giyerler ve yüzlerine solgun bir makyaj yaparlar. Bu makyajın geleneksel amacı konuğuna karşı duygularını gizlemektir. Geyşa makyajı, yüzün tamamının beyaz zemin üzerine göz çevresinin siyah, kırmızı ve dudakların kırmızı renkte olacak şekilde boyanmasıdır

Geyşa Makyajında Kullanılan Malzemeler

- Krem bazlı boyalar
- Su bazlı boyalar
- Transparan pudra
- Kaş kapatıcı
- Makyaj kalemleri
- Fırçalar
- Peruk
- Kostüm

Tiyatro-opera oyuncularını sinema oyuncularından daha yoğun bir makyajla sahne alırlar. Tiyatroda makyaj, sinemaya göre daha koyu renklerle ve çok detaya inmeden yapılır. Sahnede yoğun koyu renkler ve daha kalın kapatıcılar kullanılır çünkü sahnenin sarı ışığı altında kullandığımız her renk, istediğimizden 2-3 ton daha açık duracaktır. Bunun için normal ten renginden daha koyu renkler tercih edilmelidir.

Seyircinin makyajı algılayabilmesi ve sarı ışığın altında yok olan makyajı seçebilmesi için abartılı makyaj uygulanmalıdır. Yaşlandırma yapılıyorsa en koyularla çukurlar belirlenmeli, göze sürme çekiliyorsa kalın ve siyah kullanılmalı, yaralar yapılıyorsa daha koyu renklerle ve normalden daha büyük yapılmalı ki çıplak gözle rahat görülebilmelidir

Tiyatro makyajını uygulamaya başlamadan önce ilk olarak karakter belirlenmelidir. Canlandırılacak karakter görünümünü oluşturmada görevli olan makyaj sanatçısının gerçeğe uygun bir karakter makyajını uygulamadan önce şu hususlara dikkat etmelidir. Buna göre;

- Karakter hakkında ön araştırma yapmalıdır.
- Karakteri gözünüzde canlandırıp karakterin resmini çizmelidir.

- Karakteri canlandıran tiyatro oyuncusunun yüz hatlarını belirlemelidir.
- Oyuncu, yönetmen ve kostüm tasarımcıları ile iş birliği yapmalıdır.
- Karakteri desteklemede kullanılacak aksesuarları belirlemelidir.

Tiyatro makyaj uygulamalarında hayali karakter, dönem, ırk ve ülkeler, fantastik, yaşlandırma makyajlarının yanı sıra kel kafa uygulamaları, burun, çene protezleri ve sakal ve peruk gibi karakterin oluşumuna yardımcı birçok makyaj tekniğinden de yararlanılmaktadır.

Oyuncular için karakter makyajı yapılmayacak sadece standart makyaj uygulanacaksa ana hedef, yüzdeki istenmeyen lekelerin kapatılması ve cilt üzerindeki parlamamanın engellenmesidir. Makyajda ışığın doğru uygulaması son derece önemlidir çünkü yanlış ışık kullanımı makyajı yok edebilir.

Standart makyajda ilk aşama yüzün tamamen temiz olması ve makyaja hazırlanmasıdır. Kamuflaj malzemeleri ile yüzdeki lekeler kapatılarak aydınlatma ve gölgelendirme tekniği ile yüze fondöten sürülür.

Gözler ve dudaklar gibi ortaya çıkarılması düşünülen kısımlar uygun teknikler kullanılarak belirginleştirilir. Göz, dudak ve yanakların şekline göre gerekli düzenlemelerin yapılmasını gerektiren ayrıca kostümle uyumlu renklerin seçimi ile makyaj tamamlanır.

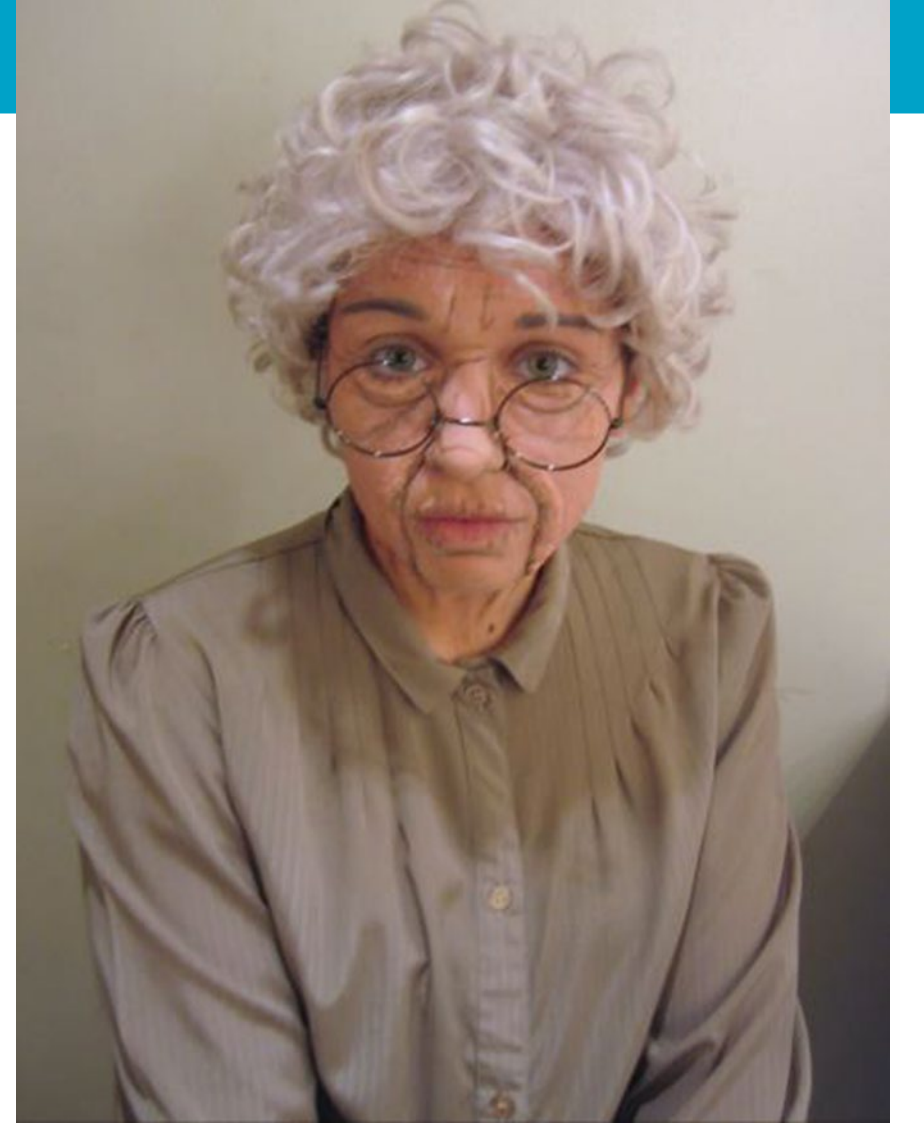
Makyaj, giysiyle birlikte bir rolün temel kavramına, oyuncunun hareketlerine ve konuşmalarına katkıda bulunur. Giysi ile makyaj oyuncuya dikkati artıran, görünüşüne özellikler ekleyen ve sahne kişiliğini yoğunlaştıran iki öğedir. Giysi sahne ışıklarının altında asıl önemini kazanır. Makyajsız bir oyuncu, sahnede ölü, soluk yüzlü bir manken görünümünü alır

Giysi ile makyaj, yalnızca oyuncuyu ilgilendiren bir şey değildir. Bunlar aynı zamanda tüm uygulamanın anlamı yönünden dikkate alınmalıdır. Bunlar seyirci için inandırıcı olmalıdır.

Bir karakteri canlandıran oyuncuya vurgu sağlandığı oranda uygulamanın tümünü de vurgulamalıdır. Tiyatroda giysi ve makyaj, dekor renkleriyle bir uyum oluşturmalıdır; bunlar her sahnede, sahne ışıkları altında denenmeli ve aydınlatma düzeniyle de uyum göstermelidir.

HAFTANIN ÖZETİ

Tiyatro makyajı, japon tiyatro makyajında kabuki ve geyşa makyajı uygulamaları konuları işlendi

SORU VE ÖNERİLER

Tiyatro makyajı nedir ve nasıl uygulanır araştırınız.

ÖNERİLEN HAFTALIK ÇALIŞMALAR

Tiyatro makyajının tarihçesi ve uygulamaları hakkında araştırma yapınız

BAŞVURULAN KAYNAKLAR

Kozmetik Makyaj ve Manikür, Ann EATON, Florence OPENSHAW, M.E.B. Çeviri Yayınlar, İstanbul, 2000
Special Make-up Effects For Stage And Screen, Todd DEBRECENI, Focal Press Publishing, U.K., 2009
Arıkan Y. Uygulamalı Makyaj Eğitimi, Pozitif Yayınları
Profesyonel Makyaj, Sevtap Aytuğ, Mitos Boyut Yayınları 2011

BİR SONRAKİ DERS HAKKINDA

Yaşlandırma makyajı konusu işlenecek

Katılımınız İçin

Teşekkür ederiz.

